

Vidzemes plānošanas reģiona deinstitutionalizācijas plāna publiskajā apspriedē diskutē par plānotajiem sabiedrībā balstītajiem sociālajiem pakalpojumiem

Valmierā 12.decembrī notika Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) deinstitutionalizācijas plāna 2017.-2020. gadam publiskā apspriede, uz kuru pulcējās pašvaldību un citu organizāciju pārstāvji. Apspriedes dalībnieki izmantoja iespēju uzdot jautājumus plāna izstrādātājiem SIA "Dynamic University", kā arī VPR pārstāvjiem par plānoto sociālo pakalpojumu izvietojumu deinstitutionalizācijas projekta ietvaros.

Valmierā 12.decembrī notika Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) deinstitutionalizācijas plāna 2017.-2020. gadam publiskā apspriede, uz kuru pulcējās pašvaldību un citu organizāciju pārstāvji. Apspriedes dalībnieki izmantoja iespēju uzdot jautājumus plāna izstrādātājiem SIA "Dynamic University", kā arī VPR pārstāvjiem par plānoto sociālo pakalpojumu izvietojumu deinstitutionalizācijas projekta ietvaros.

Kā atzina plāna izstrādātāji, dokuments tapis ciešā sadarbībā ar Vidzemes pašvaldībām – par tā saturu vairākkārtīgi diskutēts ar pašvaldības priekšsēdētājiem un sociālo dienestu pārstāvjiem.

Plāns veidots, pamatojoties uz deinstitutionalizācijas projekta ietvaros veiktajiem

mērķgrupu individuālajiem izvērtējumiem, kā arī esošo sociālo un vispārējo pakalpojumu pieejamības izvērtējumiem pašvaldībās (t.sk. kaimiņpašvaldībās). Plāna izstrāde veikta sadarbībā gan ar pašvaldību un sociālo dienestu pārstāvjiem kā pakalpojuma nodrošinātājiem, gan sociālo pakalpojumu sniedzējiem, NVO sektora pārstāvjiem, VPR Attīstības padomes locekļiem, mērķgrupu interešu pārstāvjiem u.c.

Apspriedes laikā klātesošie tika informēti par deinstitucionalizācijas procesu Latvijā un izvirzītajiem mērķiem Vidzemē. Tāpat tika iezīmēts jaunattīstāmo sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu plānotais novietojums, potenciālais klientu loks un aprēķinātais finansējums pakalpojumu izveidošanai. Kā uzsvēra plāna izstrādātāji – mērķis šim procesam un konkrētajam plānam ir viens: radīt deinstitucionalizācijas projekta mērķgrupu pārstāvjiem iespēju dzīvot sabiedrībā.

Šobrīd ārpusģimenes aprūpē Vidzemē atrodas 736 bērni, no kuriem 15% atrodas institūcijās. Turklāt saskaņā ar pašvaldību sniegtajiem datiem, gandrīz 600 bērnus var uzskatīt par t.s. "riska bērniem", kuriem ģimenes situācijas dēļ ir liels risks nokļūt institūcijās. Šobrīd individuālie izvērtējumi veikti 156 bērniem. Jau zināms, ka šobrīd valsts politika paredz ievērojamu atbalstu audžuģimeņu institūta stiprināšanai, kas arī būtu deinstitucionalizācijas procesa virsmērķis attiecībā uz šo mērķgrupu – katram bērnam jādzīvo ģimenē. Kopumā Vidzemes plānošanas reģionā šobrīd darbojas deviņas bērnu sociālās aprūpes iestādes – trīs no tām ir privātas organizācijas, pārējās sešas atrodas pašvaldību pārziņā. Deinstitucionalizācijas procesa ietvaros divas pašvaldību pārziņā esošās bērnu sociālās aprūpes iestādes rekomendēts slēgt.

Vēl viena deinstitucionalizācijas projekta mērķgrupa ir bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Šobrīd projektā ar šādiem traucējumiem izvērtēti 296 bērni, tomēr kopumā projektā paredzēts identificēt 420 Vidzemes reģiona bērnu vajadzības. Apkopojot plānos atspoguļoto informāciju, šobrīd zināms, ka visvairāk konkrētajai mērķgrupai nepieciešams nodrošināt hidroterapijas, fizioterapijas, kanisterapijas, reitterapijas un mākslas terapijas nodarbības, kā arī dienas aprūpes centra pakalpojumu un "atelpas brīža" pakalpojumu. Plānojot pakalpojumu novietojumu reģionā, "Atelpas brīža" pakalpojumu iecerēts veidot Cēsu novadā, Madonas novadā un Valmieras pilsētā, savukārt dienas aprūpes centrus Alūksnes, Cēsu, Madonas, Smiltenes novados, kā arī Valmierā. Tas gan nenozīmē, ka pakalpojumu būs iespējams saņemt tikai šo konkrēto pašvaldību iedzīvotājiem - pašvaldību starpā tiks veidotas t.s. funkcionālās saites, kas nozīmē, ka konkrētos pakalpojumus varēs saņemt arī kaimiņnovados dzīvojošie mērķgrupas pārstāvji. Ar šo jau šobrīd rēķinās pašvaldības, kas apņēmušās veidot jaunus sociālos pakalpojumus.

Projekta ieviešanas laikā plānots apzināt 476 personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzības, šobrīd individuālie izvērtējumi veikti 208 personām, no kurām 147 personas dzīvo sabiedrībā, bet 61 - institūcijās. Šobrīd individuālo izvērtējumu apkopojums uzskatāmi liecina, ka šai mērķgrupai visvairāk nepieciešams nodrošināt tieši dienas aprūpes centru pakalpojumus, kā arī nepieciešams veidot grupu dzīvokļus un specializētās darbnīcas.

Eksperti, kas piedalījušies plāna izstrādē uzsvēra, ka specializētās darbnīcas var kalpot par vienu no galvenajiem instrumentiem, lai sagatavotu jauniešus ar garīga rakstura traucējumiem patstāvīgām darba gaitām.

Šobrīd plānā apkopotā informācija liecina, ka 16 pašvaldības Vidzemes plānošanas reģionā projekta ietvaros plāno piesaistīt Eiropas reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļus infrastruktūras attīstīšanai, veidojot jaunus vai uzlabojot jau esošos pakalpojumus. Jāpiebilst, ka Vidzemes plānošanas reģiona pašvaldības plāno apgūt šobrīd Latvijā otro lielāko ERAF finansējuma kvotu, kas tiks piešķirta infrastruktūras izveidei pašvaldībās – kvota tiek noteikta vadoties pēc mērķgrupas personu skaita, kas tiks iesaistīta projektā.

Apspriedes dalībnieki uzsvēra ka īpaši nepieciešams domāt par atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, tostarp arī viņu ģimenes locekļiem, kā arī aktīvi jāstrādā ar sabiedrību, lai tajā veidotos izpratne un empātija par konkrēto mērķgrupu pārstāvjiem. Tāpat nepieciešams stiprināt pašvaldību sadarbību sociālo pakalpojumu attīstīšanai, veidojot pārdomātu un ilgtspējīgu piedāvājumu saviem iedzīvotājiem – deinstitutionalizācijas mērķgrupu pārstāvjiem un viņu ģimenēm. Izšķiroša loma būs arī izveidoto pakalpojumu kvalitātei, te lielākā atbildība un iniciatīva jāuzņemas pašām pašvaldībām, kuras pakalpojumus veidos.

Sanāksme tika noslēgta ar deinstitutionalizācijas plāna eksperta Viestura Kleinberga secinājumu: “Iedzīvotāji ir kļuvuši gudrāki. Viņi apzinās, kas tiem pienākas un ka pašvaldība ir atbildīga par to, lai nodrošinātu iespēju sociālos pakalpojumus saņemt.”

Atgādinām, ka ikviens interesents aicināts iesūtīt savus komentārus vai ieteikumus Vidzemes plānošanas reģiona deinstitutionalizācijas plāna 2017.-2020.gadam uzlabošanai. Priekšlikumus iespējams iesniegt līdz 2017.gada 27.decembrim. Vairāk informācijas ŠEIT.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē